

KIBRIS TÜRKLERİNDE MİZAH ANLAYIŞI VE UNUTULMUŞ BİR NASREDDİN HOCA; HASAN MULLA OSMAN¹

The Sense of Humor in Turkish Cypriots and A Forgotten Nasreddin Hodja:
Hasan Mulla Osman

Ulvi KESER*

Özet: Kıbrıs Türk toplumu gerek seyirlik oyunları ve halk kültürünün zenginliği gerekse masallar, şiirler, söylenceler gibi sözlü kültürün çeşitliliği ile önemli bir araştırma sahasıdır. 1571 sonrasında Anadolu kültürünü Kıbrıs'a getirmiş ve bu adanın kendine has özellikleriyle bütün bunları harmanlamış olan Kıbrıs Türkleri kendine has kişisel özellikleriyle dönemin Nasreddin Hocası olarak adlandırılacak espri gücü yüksek, zeki ve kelimelerle oynamayı seven mizah sanatçılarına da sahiptir. İşte bu unutulmuş değerlerden birisi de Bağ'ın Nasreddin Hocası Hasan Mulla Osman'dır. Özellikle Kıbrıs Türklerinin esaret ve Rum baskılarına ve kötülüklerine karşı hayatta kalma mücadelesi verdikleri dönemde Hasan Mulla Osman gerek kendine has tavrı gerekse hazırcevaplığıyla ön plana çıkar. Bütün güzel özelliklerine rağmen öte yandan o da zamanla maalesef unutulmuşlar arasında girmiş ve unutulmuştur.

Anahtar kelimeler: Mizah, Nasreddin Hoca, Hasan Mulla Osman, Kıbrıs, Bağ

Abstract: Turkish Cypriot society is a considerable research center with both the richness of folklore, village stage play, the poems, ballads, and with the richness of the oral culture. Turkish Cypriots who have brought the Anatolian culture to Cyprus after 1571, and have interwoven all these characteristics with the unique properties of the island have also the smart artists enjoying to trick with the words with their high humour of sense, as called the Nasreddin Hodja of the current period. One of those above-mentioned men of wit is Hasan Mulla Osman from Paphos. Especially during the period in which Turkish Cypriots have struggled to survive against the slavery, Greek Cypriot pressure and atrocity, Hasan Mulla Osman comes to the surface with his own unique snappy characteristics. On the other hand, despite his all perfect properties, he is also one of those that the society has forgotten so far.

Key words: Wit, Nasreddin Hodja, Hasan Mulla Osman, Cyprus, Paphos

¹ Bu çalışma daha önce Kıbrıs Mektubu Dergisi, Kıbrıs Türk Kültür Derneği, Cilt 21, No.3, Ankara, Mayıs-Haziran 2008, s. 8-12, Ankara'da yayımlanan aynı isimli çalışmanın düzenlenmiş ve genişletilmiş halidir.

* Doç.Dr., Atılım Üniversitesi İşletme Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi, Kıbrıs Araştırmaları Uygulama Merkezi (AKAUM) Müdürü, ulvi.keser@gmail.com, ulvi.keser@atilim.edu.tr.

Giriş

Kıbrıs Türklerinin sosyal hayatı incelendiğinde görülecektir ki onların kültür hayatının ayrılmaz ve belki de olmazsa olmaz bir parçası olarak mizah son derece önemlidir ve geçmişten gelen uzun soluklu bir kültürel birikimin doğal sonucu olarak ortaya çıkmıştır. İğnelemeler, taşlamalar, ağır eleştiriler ve tenkit, mizahın en önemli unsurlarından abartma, ironi ve doğaldır ki ince ve kıvrak zekânın bir ürünü olarak mizah anlayışı Kıbrıs Türklerinin hayatının vazgeçilmez unsurlarından birisi haline gelmiştir. Özellikle günlük hayatın ve sosyal kültürün içinde son derece önemli ve büyük bir yer tutan mizah anlayışı yazılı bir hale getirildiğinde ortaya farklı bir yapı ve edebi bir kimlik çıkar. Adanın Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethedildiği 1571 yılından sonraki sürece gitmeden dahi bu mizah duygusunun izlerini Kıbrıs'ta Türklerin sosyal hayatında görmek mümkündür.¹ Kıbrıs Türk insanı hemen bütün Akdeniz insanı gibi son derece duygusaldır, hayattan keyif almasını, neşelenmesini, neşelendirmesini sever. En olmadık anlarda, en kötümser durumlarda eğlenecek, neşelenecek ve “gayileyi” bertaraf edecek komik bir şeyler bulur. Hayata hep en iyimser gözlüğüyle bakmaya çalışır. Bu durum belki de adaların klasik özelliği olan gözler, sorunlar ve istikrarsızlıklar içinde yaşamayı gayet güzel öğrendikleri ve hayat felsefelerini de buna uyarladıkları için böyledir. Kelimenin tam anlamıyla göçler ve sorunlar yumağı olan Kıbrıs adası da Kıbrıs Türklerini hayatın tadını çıkarma, olaylara farklı pencerelerden bakabilme ve moral değerleri en üst seviyede tutabilme açısından yetiştirmiş ve onları törpülemiştir. Özellikle adayı bir Yunan adası haline getirmek isteyen ve bunun için denediği siyasi ve diplomatik yollar boşa çıkan Yunanistan tarafından desteklenen ve eski bir Yunan subayı olan Georges Grivas'a kurdurulan EOKA tedhiş örgütünün 1 Nisan 1955 tarihinden itibaren adayı tam anlamıyla bir kan gölüne çevirmesi ve Kıbrıs Türkleri için hayatı çekilmez ve dayanılmaz hale getiren süreçte bile Kıbrıs Türklerinin ince zekâsı, yaşadıkları şartlarla adeta alay edercesine hicvetmeleri, hayatın her anından bütün zorluklara rağmen tat almaya çalışmaları o mizah duygusunun ve şüphesiz son derece zengin halk kültürünün de açık bir göstergesidir. Bu dönem Kıbrıs Türk toplumunda toplumlar arası çatışmaların yaşandığı, Rumlarla sınırların daha kalın çizgilerle çizildiği, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi hayatın yeni bir yön bulduğu bir dönemdir ve toplumun kendi içinde yaşadığı aksaklıklar, yanlışlar, hatalar ve noksanlar kadar Rumlarla ve dış dünyayla olan ilişkilerinde yaşanan haksızlıklar, tarafgir yaklaşımlar, adam sendeci anlayış, vurdumduymazlıklar ve ben merkezli girişimler, ayrıca Karga dergisinde olduğu üzere toplumlar arası çatışma sürecinde moral değerleri en üst düzeyde tutma kaygısı hep mizahın malzemesi haline dönüşür ve gerek sözlü gerekse yazılı mizahın ana kaynakları haline gelir. Böyle olunca da karşımıza çıkan mizah anlayışı sadece güldürmekle kalmaz

¹ Davul mizah dergisinin yayın hayatında bulunduğu dönemde Kışeci Rifat olarak bilinen Ahmet Rifat Efendi tarafından çizilen ve yazılı mizah unsurları arasında ilklerden kabul edilen karikatürlerde Mustafa Kemal Atatürk ve Anadolu'da verilen Milli Mücadele konu edilir. Ahmet Rifat Efendi (1892-1975) daha sonraki süreçte de 1935-1938 devresinde Ses gazetesinde de karikatürler çizecektir.

yeri gelince sert eleştiriler ve tenkitler, alaycı küçümsemeler, bazen hakaretler ve zaman zaman da neredeyse sövgüye varan yaklaşımlar ortaya çıkar. Örneğin toplumlar arası çatışmaların ve huzursuzlukların yaşandığı dönemde çoğu zaman “Kara papaz”² olarak nitelenen Başpiskopos Makarios, Kıbrıs Rum toplum liderleri, Birleşmiş Milletler yetkilileri, ABD, İngiltere, Fransa gibi büyük devletlerin yöneticileri, doğrudan söz konusu ülkeler, ayrıca Dr. Fazıl Küçük ve Rauf R. Denктаş gibi yöneticiler de bu mizah unsurları arasında kaynak teşkil ederler. Mizah unsuru her ne kadar sadece bir tek kişiyle veya tek bir olayla ilgili olarak ortaya çıkıyormuş gibi görünse de esasında bütün topluma mal edilebilecek olaylardır ve insan-insan ilişkisi yanında insan-toplum ilişkilerini de kendine özgü yergi, tenkit, alay, hiciv özellikleriyle ortaya koyar. Şüphesiz ister sözlü, ister yazılı olsun mizah olgusunun bulunduğu her ortamda bir aidiyet duygusu söz konusu olduğundan Kıbrıs Türk toplumu gibi yıllarca hürriyet mücadelesi vermiş, özgürlüğüne kavuşabilmek için can, mal ve namus kavgalarına girişmiş bir toplumda bilinçsizce, farkına varılmadan yapılmış da olsa mizah duygusu insanların kenetlenmesine ve bir olmalarına yardımcı olmuştur.

Kıbrıs Türk Mizah Duygusuna Kesitsel Bir Bakış

Kıbrıs Türk toplumunda mizah geleneğinin ve gülmece anlayışının bu kadar zengin olmasının ana kaynağını ise aynı şekilde Kıbrıs Türk mizah anlayışına da hâkim olan Osmanlı kültürüyle 1571 sonrasında adaya göç etmiş olan ve bugünkü Kıbrıs Türk toplumunun da çekirdeğini oluşturan Fethiye’de Batı Toroslar dağ silsilesinden başlayarak Şanlıurfa’ya kadar uzanan çizginin her iki yanında kalan başta Konya ve Karaman, Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Fethiye, Alanya ve Antalya, Silifke ve Anamur gibi farklı kültürel yapı ve demografik özelliklere sahip yerleşim merkezlerinden göç etmiş olan insan topluluklarıyla o tarihten bu yana özellikle Rum toplumuyla iç içe yaşanan bir sosyal hayat ve buradan kaynaklanan kültürel etkileşim oluşturmaktadır. Burada unutulmaması gereken bir başka durum ise Kanlı Noel olarak bilinen 21 Aralık 1963 tarihine kadar Türklerle iç içe yaşayan Ermenilerin, ayrıca bugün adada sayıları son derece azalmış olan Yahudilerin, bugün Koruçam (Kormacit) köyünde yaşayan Maronitlerin de bu kültürel etkileşim de inkâr edilemez bir paylarının olduğudur. Gerek Anadolu coğrafyasından getirilen gerekse adada yıllar içinde kaçınılmaz olarak ortaya çıkan etkileşimle Kıbrıs Türklerinin hayata bakış açıları, kendilerine has değer yargıları, olayları okuma tarzları ve tepkileri değişime uğrar ve bugünkü toplumsal yapının belirleyici özellikleri olarak kendine yeni bir mecra bulur. Kıbrıs Türk toplumunda tarihsel süreç incelendiğinde görülecektir ki öncelikle karşımıza çıkacak olan saz şairleri ve ozanların dillendirdikleri taşlama türünden şiirler, ayrıca bugün KKTC’de filatelist ve

² Suna Atun ve Bülent Fevziöğlü, “Kıbrıs Türk Milli Mücadele Tarihinde Toplumsal Moral Değere İki Örnek: Canbulat Radyosu ve Karga Mizah Dergisi”, (Yayına hazırlayan Doç.Dr. Ulvi Keser) Birinci Uluslararası Kıbrıs Sempozyumu, 21–23 Kasım 2008, Ankara, s. 81-85.

emekli öğretmen Mehmet Ertuğ tarafından yok olmaması için çaba sarf edilen Karagöz-Hacivat karakterleriyle gölge oyunları, ayrıca ortaoyunu ile meddahlar tarafından sahnelenen taşlamayla ince zekânın ürünü oyunlardır. Şüphesiz mizah kendisini masaldan destanlara, tekerlemelerden bilmece ve manilere kadar sözlü edebiyatta da yakından hissettirir. Mizahı çizgilerle aktaran Ahmet Rifat Efendi sonrasında ise Kıbrıs Türk toplumunda özellikle İkinci Dünya Savaşı sürecinde İstiklal ve Köylü gazetelerinde İsmet Vehit Güney, Türkiye'deki çeşitli gazetelerde Şevki Çankaya ve Halkın Sesi, Bozkurt, Time of Cyprus ve Cyprus Mail gazetelerinde Ramiz Gökçe ortaya çıkar ve resim altı yazılarla okuyucuya mesajlar verilmeye çalışılır. Savaşın hemen ardından karşımıza çıkan mizah dergisi ise sadece bir yıl ömrü olan 1947–1948 döneminde Zırlıtlı isimli mizah derisi olur. Toplumlar arası çatışmaların yaşanmaya başladığı 1960'lı yıllarda ise Ramiz Gökçe'yi Karga, Tarık Arsal ve Aziz Amerikalı'yı ise Amcabey isimli mizah dergisinde daha az yazıyla donatılmış karikatürlerde görürüz. Hemen ardından Güner Pir ise Halkın Sesi ve Zaman, Erdoğan Baybars da Savaş, Bozkurt ve Halkın Sesi; Erten Kasımoğlu da Halkın Sesi, Kurtuluş, Öncü ve Yeni Devir'de karikatürler çizmeye başlar.³ Aynı dönem içerisinde Serhan Gazioğlu da Yeni Düzen ve Halkın Sesi; Necmi Astam ise Olay ve Halkın Sesi'nde çizmeye başlarlar. Son 30 yıla bakıldığında ise karşımıza yazıdan arınmış ve doğrudan çizgilerle hicveden karikatürler çıkar. Bu bağlamda Musa Kayra, Hüseyin Çakmak, Alper Susuzlu, Mustafa Tozakı, Mehmet Ulubathı, Cemal Tunceri, Bertan Soyer, Arif Albayrak, Serhan Gazioğlu, Necmi Astam, Mustafa Azizoğlu, Erdoğan Baybars, Ramiz Gökçe, Utku Karsu, Zuhul Denizci, Aziz Yavuzdoğan, Kemal Bozkurt, Ergin Asyalı, Ergün Şoforoğulları ilk akla gelenlerdir. Karikatür sanatçıları dışında Kıbrıs Türk toplumunda mizahı ön plana çıkartan toplam 10 mizah dergisi söz konusudur.⁴ Bunlar sırasıyla Ahmet Tevfik Efendi tarafından yayımlanan Kokonoz (1896–1810) ve Akbaba (1897–1898) dergileriyle⁵ Davul (1920–1923), Zırlıtlı (1947–1948), Karga (1964–1965), Amcabey (1965–1966), Akrep (1988-), Lololo (1993–1993), Hamamböcüler (Şubat 2001), Yeni Akrep (Kasım 2002) dergileridir.⁶ Mizah hikâyeleri dışında karikatürlerle de desteklenen dergiler ise 1920–1923 döneminde Ahmet Rifat Efendi tarafından 50 sayı yayımlanan ve adadaki 3 Rum mizah dergisine karşı mücadele eden Davul dergisi, Yavuz takma adıyla çeşitli gazetelerde yazılar da yayımlayan M. Kazım Bedevi tarafından 1947–1948 döneminde toplam ancak 11 sayı çıkartılan 6 sayfalık ve aylık Zırlıtlı dergisi, Kıbrıs Türk Enformasyon Müdürlüğü adına İsmet Kotak'ın çıkarttığı, yazarları arasında başta İsmet Kotak, Eşref Nidai, Hasan Tuncer, Nazım Turanlı, Necati Erozan, Mehmet Niyazi, Hüseyin Cemal, Yıldırım Fenercioğlu, Erdoğan Muhammet, Kadriye Cemal, Zehra

³ http://kibris.net/kkct/sanaticilarimiz/karikatur/husiyin-cakmak/karikatur_sanati.htm.

⁴ Suna Atun, Kıbrıs Türk Hiciv Şiiri Antolojisi (1834-2004), Samtay Yay., Lefkoşa, s. XXXVII.

⁵ Ahmet Tevfik Efendi şüphesiz Kıbrıs adasının çıkarttığı en büyük hiciv ve mizah ustalarından birisi olarak ortaya çıkar ve Şair Eşref'le atışmaları da onun mizah gücünü göstermesi açısından önemlidir. Harid Efendi, Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, C.IX, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, s.253.

⁶ Harid Fedai, "Kıbrıs Türk Halkının İlk Mizah Gazeteleri; Kokonoz ile Akbaba", Kıbrıs Türk Kültürü Bildiriler-I, Mayıs 2002, Ankara, s.149–161.

Özalp, Behçet Hüseyin olmak üzere karikatürist Ramiz Gökçe olmak üzere 1964–1965 döneminde Mağusa’da ancak 30 sayı yayımlanan, 15 günlük ve 20 sayfadan oluşan ve toplumlar arası çatışma sürecinde Rumlara karşı mücadele veren Karga⁷ mizah dergisidir.⁸ Ayrıca Türkiye’de Cemal Nadir tarafından yayımlanan Amcabey dergisinden esinlenerek Hüseyin Kanatlı ve Ersin Taşer tarafından 1965–1966 döneminde ayda bir defa ve sadece 3 sayı yayımlanan 16 sayfalık Amcabey dergisi, 1988 yılından itibaren çıkmaya başlayan ve genel yönetmenliğini Hüseyin Çakmak’ın yaptığı 24 sayfalık Akrep mizah dergisi ile 1993 yılında sadece 3 sayı yayımlanabilen Erdoğan Baybars tarafından çıkartılan Lololo mizah dergisi de sözü edilmesi gerekenler arasındadır. Bu arada Kıbrıs mizah sanatıyla ilgili yapılan bir çalışma Kıbrıs Halk Fıkraları⁹ isimli eserdir. Öte yandan Kıbrıs adasında yapılan derlemeler yerine doğrudan kendi yaşadıklarını fıkralaştırarak veya bildiği fıkraları yazıya dökerek hazırlanmış son derece ilginç bir çalışma da Emine Hür tarafından yazılan Bakdıydım Genne¹⁰ isimli fıkra kitabıdır. Yazar kitabıyla ilgili olarak yazdığı önsözde “...Fıkralarımın bir kısmı güldürücü değildir. Her fıkra güldürür diye de bir kural yoktur zaten. Kitabıma bazı tekerlemeleri ve de atasözüne, deyimine konu olan olayları da almayı uygun buldum... Fıkralarımı yazarken Kıbrıs ağzından tümünden kopmak istemedim, kopamazdım da zaten. İstedim ki fıkralarım Kıbrıs koksun...” der. Toplam 416 fıkranın bulunduğu kitap esasında 1960 öncesi İngiliz dönemi, toplumlar arası çatışma dönemi, Rumlarla sosyal ilişkiler, EOKA’nın tedhiş yılları, Kıbrıs Türklerinin kendine has ve hoş şiveleri, 1974 sonrası süreç, adaya Türkiye’den göç etmiş olan göçmenler ve Türkiye’ye gelen Kıbrıs Türkleri gibi fıkralara konu olacak pek çok olay, durum ve olguyu içermesi açısından kayda değer bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

Kıbrıs Adasında Unutulmuş Bir Nasreddin Hoca

Kıbrıs Türk halkbiliminin zengin kaynaklarından birisi de efsaneleri, halk masalları, gülmeceleri; nişan, sünnet, doğum, ölüm ve askere gitme gibi ritüelleri yanında ince mizah duygusuyla süslenmiş nükteleri ve manileridir. Bu anlamda öne

⁷ Canbulat Radyosu Haber Merkezi çalışanları tarafından 1 Eylül 1964 tarihinde ilk sayısı yayımlanan dergide Hasan Tuncer, Nazım Turanlı, Necati Erozan, Mehmet Niyazi Hüseyin Cemal, Yıldırım Fenercioğlu, Erdoğan Muhammed, Kadriye Cemal ve Zehra Özalp yazar kadrosunda bulunmaktadır. Suna Atun ve Bülent Fevzioglu, a.g.e., s. 81-85.

⁸ Hüseyin Çakmak, Kıbrıs Türk Karikatür Sanatının Kısa Bir Özeti, Adam Basın Yayın Yay., Eylül 1999, s. 10.

⁹ Mustafa Gökçeoğlu, Kıbrıs Halk Fıkraları, Galeri Kültür Yay., Lefkoşa, 1992. Aynı eser 4 yıl sonra ikinci baskısını yapmış olup daha önce 249 olan fıkra sayısı da 379’a çıkmıştır.

¹⁰ Yazar bu çalışmasında topladığı ve anı fıkralar olarak tanımladığı hikayeleri “...Fıkralarımın 5–10 tanesi dışında hemen hepsi gerçek konuşmalardan alınma anı fıkralardır. Çok beğendiğim bir tümceye bir fıkra yakıştırdığım da olmuştur. Fıkralarımda kahramanların adlarını gizli tutmayı ya da isimleri değiştirmeyi uygun buldum. Benim yaşadığım olaylardan bazılarını bir başkasınınmış gibi gösterirken başkalarının kimliğine bürünmüşlüğüm de olmuştur...” diyerek açıklar. Emin Hür, Bakdıydım Genne Anı Fıkralar, Ateş Matbaacılık, Lefkoşa, s. 3.

çıkan ve Kıbrıs Türk folklorunun unutulmaz simaları arasına giren şahsiyetlerinden birisi de nükteleleri, kendine has hazırcevaplığı, deyişleri ve dilden dile aktarılan hikâyeleriyle insanları sadece güldürmekle yetinmeyen, bazen kızdırsa ve sinirlendirse de onları düşünmeye sevk eden Hasan Mulla Osman'dır.¹¹ İnce ve kıvrak zekâsını hazırcevaplığı ve nüktedanlığıyla birleştiren Hasan Mulla Osman, 1903–1975 yılları arasına sığan 72 yıllık hayatında farklı kişiliği, hazır cevaplığı, ince ve kıvrak zekası, dobra dobra konuşması ve açık sözlülüğü ile kendisinden söz ettiren ve bugün bile hatırlanan bir şahsiyettir. Hasan Mulla Osman bugün Kıbrıs Rum tarafında kalan Baf (Kasaba)'da geçirdiği çocukluk döneminde ortaöğretimini bitirdikten hemen sonra hayata atılır. Baf'ın köklü ailelerinden birisi olan Mulla Osman ile Nesime Hanım ailesinin dört kız ve iki erkek çocuğu arasında en küçük çocuk olan Hasan Mulla Osman'ın 19 yaşında babasını kaybetmesinin ardından hayatında yeni bir sayfa açılır ve çok istemesine rağmen öğretmenlik yapmak üzere Lefkoşa'ya gelemez çünkü ailenin en büyük çocuğu odur ve annesiyle beraber özürlü olan ve çok genç yaşta hayata veda eden ablası Hürmüz'le diğer ablaları Sadiye, Nazlı, Emine ile abisi Ahmet'e de bakmak zorundadır. Öğretmenlik hayallerini bir kenara bırakmak zorunda kalan Mulla Hasan Osman böylece Baf'ta kendilerine ait bahçede tarımla ve ziraatla ilgilenmeye başlar. Annesi ölüncüye kadar onun yanından ayrılmayan Hasan Mulla Osman evlenebilmek için müsait zamanı da ancak bundan sonra bulabilir ve evlenip üç erkek ve üç de kız çocuğu babası olur. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İstanbul Konsolosluğu'nda görev yapan kızı Hatice, öğretmenlik yapan Akile ve Ayfer isimli üç kızının yanında fotoğrafçılıkla uğraşan Osman, kunduracılık yapan Şevket ve diğer oğlu Salih onun her şeyi olurlar. Esasında evlenmeden önceki dönemde Mulla Osman Hasan son derece hovarda, yakışıklı ve çapkın bir Türk genci olarak yaşamaktadır. Özellikle ablası Sadiye'nin bahçesindeki karanfillerden her gün bir tanesini gömleğinin yakasına ilişirmeden dışarıya çıkmaz ve uzun yıllar boyunca Eleni isimli bir Yunan kantocu kızla da beraber olur. Hemen her akşam arkadaşlarıyla Eleni'nin sahneye çıktığı yere giden Mulla Hasan Osman'ın bu aşkının Eleni tarafından karşılık görmesi bol bahşış vermesinden mi yoksa gerçekten aşktan mıdır pek bilinmez. Yıllar sonra ve daha 1963 olayları başlamadan evvel karısı Lefkoşa'da bulunan öğretmen kolejinde okuyan kızını veya köyde öğretmen olarak görev yapan diğer kızını ziyarete gittiğinde Mulla Hasan Osman da evde kalan tek kızı Hatice'yi ya yanında Laz'ın Kahvesi'ne götürmekte ve saatlerce devam eden sohbetlere onu da mecburen iştirak ettirmekte veya kahveye giderken yol üzerindeki bir komşuya bırakmaktadır. Bu arada farklı zamanlarda devlet görevine girmesi ve memur olması için yapılan önerilere de “Ben emir altına da giremem, emir de veremem.” cevabını verir ve bahçe işleriyle ömrünü tamamlar. Son derece sıkıntılı, acı dolu ve mücadele içerisinde geçen bir hayat yaşamasına rağmen emir altında yaşamaktan hiç hoşlanmaz ve böylece kalıcı bir işte de çalışmaz. Evlenmeden önce olduğu üzere evlendikten sonra da ziraat, tarım ve bahçe

¹¹ Hasan Mulla Osman ile ilgili bazı doküman söz konusu kişiyle ilgili olarak tarihe not düşmek amacıyla kızı ilkokul öğretmeni Akile İntaç tarafından Kıbrıs Türk Milli Arşivi'ne verilmiştir.

işleriyle ilgilenmeye devam eder. Bütün bu faaliyetlere daha sonra hayvancılık da eklenir. Hasan Mulla Osman'ın hayatında yeni bir sayfa açan dönem ise bütün Kıbrıslı Türkler için de bir dönüm noktası olan 1 Nisan 1955 sonrasında emekli Yunan Yarbayı Grivas komutasındaki EOKA tedhiş örgütünün Kıbrıs adasını kan gölüne çevirmesiyle başlar. 1950'li yıllarda Yunanistan'ın Kıbrıs adasını ilhak edebilmek için Birleşmiş Milletler nezdinde giriştiği kulis faaliyetlerinin sonuçsuz kalması ve Yunanistan'ın arzu ettiği gibi bir sonuçla karşılaşmaması üzerine ardından adada Makarios tarafından tertip edilen bir plebisit organize edilir ve neredeyse %100 denilebilecek oranda bir Evet oyuyla Kıbrıslı Rumlar adanın Yunanistan'a verilmesi için yeni bir kampanya başlatırlar ve bu senaryonun da istenildiği gibi sonuçlanmaması üzerine şiddete başvurmaktan da çekinmezler ve Grivas'ın yönettiği EOKA teşkilatı önce İngiliz tesislerinden başlayarak adada yaşayan herkesi potansiyel suçlu ilan eder ve kendisini desteklemeyen insanları düşman kabul ederek hayatı yaşanmaz hale getirir. Bu aşamada EOKA'ya karşı verilen mücadelede Kıbrıslı Türklerin önce köylerde, daha sonra Lefkoşa, Mağusa, Limasol, Baf gibi nispeten daha büyük merkezlerde organize ettikleri savunmaya yönelik teşkilatlanmalarda görev alanlardan birisi de Hasan Mulla Osman olur. Karaçete, Dokuz Eylül, Volkan gibi basit, etkisiz ve amatör örgütlenmeler sonrasında ortaya çıkan ve bütün adada yaşayan Kıbrıslı Türklerin mal, can ve namuslarını korumaya yönelik olarak faaliyet gösteren Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT) içerisinde 21 Aralık 1963 tarihinde Rumların kanlı Noel olarak bilinen güne kadar Akritas Planı'nı gerçekleştirmek üzere giriştikleri saldırılara karşı çıkanlardan birisi olarak da Mulla Osman görev alır. Baf'ta TMT örgütlenmesi içerisinde yer alan Mulla Hasan Osman'a "Hasan efendi 5 tane kabacık isteriz." şeklinde verilen mesajların daha sonra 5 tane bomba karşılığı olduğu anlaşılacaktır. Mulla Hasan Osman'ın TMT faaliyetleriyle ilgili olarak bizzat kendi kızının fazla merakı belki de teşkilat için daha sonra sıkıntı yaratacak düzeydedir;¹²

"...Sanırım daha ilkokulun ilk yıllarıydım o zamanlar ve bir gün komşu çocuklarıyla oyun oynarken ayaklarımız bizi Ülkü Yurdu'nun altında bulunan küçük bir mağaracığa götürmüştü. Girişi ve hatta her yanı sarmaşıklarla sarılı olan bu mağaracık ilgimizi çekmişti. Sarmaşıkları aralayıp usulca içeri girdik. Karanlık ve her tarafı örümcekler sarmıştı. Gözümüz bir şey görmüyordu ve çok korkmuştuk ama karanlığa biraz alışınca dallarla örtülü bir şeyler dikkatimizi çekti. Tahta kasalar vardı üst üste konulmuş. Merak bu ya korksak da içinde ne var bunların diyerek korka korka aralıklarından ellerimizi soktuk. Salça gibi bir şeyler bulaştı ellerimize. Karanlıkta kan sanıp çığlık çığlığa kendimizi mağaradan dışarıya attık. Çığıklarımızı yakındaki bir İngiliz nöbetçi askeri duymuş olacak ki koşarak geldi, mağaraya girdi ve telaşla koşarak çıktı. Birkaç saat sonra orası ana baba günü olmuştu. Biz şaşkın vaziyetteydik. Uzakta babamı gördük. Ağlayarak ona koştum. Yüzü kireç gibi bembeyazdı ve

¹² Hatice İntaç, Bafı Hasan Mulla Osman (Deli Hasan), Elçi Yayıncılık, İstanbul, s. 46.

bana öfkeyle bakıyordu. ‘Mağaraya giren siz miydiniz?’ diye sordu bana. ‘Evet’ yanıtını alınca dövecek gibi bir hareket yaptı ama vazgeçti. Anlayamamıştım. Ben iyi bir şey yaptığımızı sanıyordum. Yasak bir şey vardı o mağarada ve biz ortaya çıkarmıştık. Babamın kızgınlığına anlam veremiyordum. İngilizler mağaracıktaki kutucukları dışarı çıkardılar. Toplanan insanlar merakla bakıyorlardı. Bir kısmı çok üzgün görünüyordu. Sebebini sonra anladım. Kutulardaki dinamit lokumlarıydı ve TMT’nindi. Onları oraya babam saklamıştı. Büyük bir gürültü ile dinamitler imha edilmiş, her taraf alevlere bürünmüştü. Benim ve arkadaşlarımla çocuk aklımızla yaptığımız o büyük hata bugüne kadar içimde bir suçluluk duygusu bırakmıştır...”

Hasan Mulla Osman, 7 Mart 1964 günü Kasaba (Baf)’da Rumlarla çıkan çarpışmalar sırasında sahip olduğu tek sermayesi olan ve yıllarca büyük fedakârlıklarla koruyup kollamaya çalıştığı hayvanlarını kaybeder ve bunun üzüntüsünü yaşamaya başlar. Baf’ta göçmen hayatı yaşamaya başlayan ve kendi evlerine bir daha dönemeyecek olan ailenin bahçe işleriyle uğraşması ve orada elde edecekleri gelirle de geçinebilmeleri de artık imkânsızdır ve ellerinde tek sermaye olarak kala kala hayvanları kalmıştır. 7 Mart 1964 günü Baf’ta sınır bölgesinde kalan Mulla Hasan Osman’ın evi ve ağılındaki hayvanlar da Rumların tehdit alanına girer ve açılan ateş sonucu bütün hayvanlar telef olurken sadece iki hayvan sağ kalabilir. Bahçesini kaybeden ve bütün ümidini bu ineklerden elde edeceği süte bağlayan Mulla Hasan Osman hayvanlarının da katledilmesiyle perişan olur ve yıkılır. Ancak Hasan Mulla Osman için asıl sıkıntılı günler sadece iki gün sonra gelecektir ve 9 Mart 1964 günü uğradığı saldırı sonrasında Rumların attıkları bir bazuka mermisiyle sol kolunu ve sağ gözünü kaybeder ve 8 Aralık 1975 günü Güzelyurt’ta vefat edinceye kadar yaklaşık on bir sene boyunca bir kolu ve bir gözü noksan olarak yaşamaya mahkûm olur. Burada üzücü ve acı olan nokta ise Baf çarpışmaları sırasında EOKA tarafından atılan bir havan mermisi sonrasında bir kolu ve bir gözünü kaybeden Mulla Hasan Osman’la ilgili olarak kayıtlara “malul” ifadesinin yazılması sonucunda başta kendisi olmak üzere bütün aile bireyleri hayal kırıklığı yaşarlar. Ne Mulla Hasan Osman ve ne de aile bireyleri uzun süre bu yanlışlığı düzeltmeye çalışmalarına rağmen başarılı olabilirler ve kayıtlarda Mulla Hasan Osman “malul” olarak kabul edilir.¹³ Hatice İntaç babasıyla ilgili olarak kaleme aldığı kitapçıkta özellikle bu husus üzerinde durmakta ve “...Kolunu ve gözünü kaybettiğine üzüldüğü yetmiyormuş gibi bir de haksızlığa uğramanın isyanlarını yaşatmışlardı ona. Baf’ın o zamanlarki yetkilileri, ileri gelenleri ilgili mercilere onu malul diye kaydettirmişlerdi. Bu büyük bir haksızlıktı çünkü babam bir havan mermisi ile ve savaş esnasında, 9 Mart günü yaralanmıştı. Bu ne bir araba çarpmasıydı ne de bir eşekten düşme olayıydı. Onun kolunu ve gözünü kaybetmesi bir şanssızlıktı ama böyle bir muameleye maruz kalması haksızlıktı. Hele korkudan

¹³ Hatice İntaç, a. g. e., s. 13.

mevziye girmeyip yatak altlarında saklanırken ödü patlayıp ölenlere şehit (Bana göre şehitti çünkü savaş korkusundan ölmüştü.), parmağından yaralananlara malul gazi, casusluk yapanlara da kahraman payeleri verilirken babamın malul gaziliğini teslim etmemek de tam bir kepezelikti. Babam buna çok içerlemiş, çok üzülmüştü. Bunu düzeltirmek için yıllarca uğraşmıştı çünkü bunu bir onur meselesi yapmıştı ama olmadı...” diyerek ifade eder. Hasan Mulla Osman’ın bir gözünü ve bir kolunu kaybettiği Baf’taki çatışmalarla ilgili olarak dönemin TMT görevlilerinden Aziz Altay şunları aktarır,¹⁴

“...14 Şubat’tan beri Ali Ratıp Bey’in Büyük Camii karşısındaki evinde kalıyordum. Kaldığım odanın penceresinden dışarıya baktığımda minareye isabet eden iki roketatar mermisi minareye saplanmış duruyordu. Minare yaylım ateşine tutulmuştu. Acele giyinerek kendimi dışarıya attım. Türk Mahallesi Rumların makineli tüfek, havan topu ve roketatar ateşi altında kalmıştı. Durum çok tehlikeli idi. Yaşlı erkek, kadın ve çocuklar evlerinden dışarıya çıkmamaları hususunda uyarıldılar. Yoğun ateş sonucu koparak yollarda sallanan telefon ve elektrik kabloları büyük tehlike oluşturuyordu. Mevzilerle telefon irtibatımız tamamen kesilmişti. Çarşı içindeki mevzilerimize bin bir zorlukla yaklaşılabiliniyordu. Sert kaya zemin üzerinde inşa edilen ve esas Türk mahallesinden birkaç yüz metre ayrı olan Mavralı Mahallesi’ne ise irtibat hendekleri kazılmadığı için ulaşmak mümkün değildi. Rumların, sesi sonuna kadar açılan hoparlörden, yaptığı moral bozucu yayın ayrı bir psikolojik savaş oluşturuyordu. Sürekli ve kulak tırmalayan milli marşlar, araya ikide bir sıkıştırılan ‘Ali, Mustafa, Ahmet silahlarınızı yere atın ve ellerinizi havaya kaldırın.’ ve çok kısa bir aradan sonra ‘Ellerinizi biraz daha havaya kaldırın, daha da kaldırın ve bize yaklaşın.’ şeklinde emirlerle mücahitlerimizin esir alınmakta olduğu izlenimi verilmeye çalışılıyordu. Bu haberleri dinleyen kadınlar, çocukları ile sokağa çıkıp yakınlarının durumunu soruyordu. Bir yandan hoparlör moralleri bozarken, diğer yandan yaylım ateşi aralıksız devam ediyordu, roketatar ve havan topu atışları dehşet saçıyordu. Bazı mevzi ve evlerin isabet aldığı, yaralı sayısının yüksek olduğu haberleri geliyordu. Yaralıların durumu hakkında bilgi almak üzere hastaneye doğru yürürken bir kadın bana ‘İnönü ne yapıyor, hepimizin birer birer öldürülmemizi mi bekliyor?’ diyerek serzenişte bulundu. Ben de ona ‘Her sabrın sonu selamettir.’ diyerek moral vermeye çalıştım. Hastane yaralılarla doluydu. Çok ağır yaralı olan İrfan Hasan Pilli isimli mücahidimiz ölmek üzere idi. Hasan Mulla Osman adında bir yaşlı vatandaşımız ise patlayan bir şarapnelden bir gözü ile bir kolunu kaybetmiş, ağır yaralı olarak yatıyordu...”

¹⁴ Aziz Altay’ın açıklamalarından aktaran Ahmet Tolgay, “Mart 64; Kıbrıs’ı Sarsan 5 Gün”, Kıbrıs gazetesi, 6, 7 ve 8 Eylül 2007.

Bir kolunu ve bir gözünü çarpışmalar sırasında havan mermisiyle kaybeden Mulla Hasan Osman'ın hayatı altüst olmuştur ve farklı bir kimliğe bürünmüştür. Bütün bunlara rağmen Hasan Mulla Osman herkesin bildiği görüntüsünden, karakterinden ve nüktelerinden de asla vazgeçmez, nüktelerini ve güzel sözlerini sıralamaya devam eder,¹⁵

“Yaşarken bir zamanlar ben deh-i keddu yeminimle (elimini yüzümün akıyla)
Düşüp kalkar, gülüp oynar iken, ihvan-i girinimle (sevincimle)
Bugün dünyayı doldurmaktayım ah-u vaninimle
Ne müşkülmüş mazurluk ey Müslümanlar
Bu halimden bari siz alın ibret
Tesevvül ihtiyar ettim bakın şu hal-i pire de
Kalır zanneyleyip insanda tüm kuvvet gudret
Kazandıkça yedim, istikbalime etmedim gayret
Düşer miydin ben bu hale olmasam pir ve âma
Teaventle tenasür emreder düşkünlere Mevla.”

Hayat devam etmektedir; ancak Baf çarpışmaları sırasında yaşadıkları ve koluyla bir gözünü kaybetmesi sonrasında uğradığı haksızlıklar onu hayattan iyiden iyiye soğutur ve kızı Hatice İntaç'ın ifadesiyle “...O sapasağlam, neşeli, nüktedan adamın o hale gelmesi ruhumda derin yaralar açmış, bilinçaltıma koyu harflerle yazılmıştı. Huysuz biri olmuştu artık ve anneme adeta eziyet eder olmuştu. Zavallı anacığımın elde yıkayıp tertemiz giydirdiği kıyafetleri kirletmekten zevk alıyor, hatta bazen gömlek kollarını yırtıp öyle çıkıyordu sokağa...”¹⁶ ve içindeki öfkeyi de ancak bu şekilde dindirmeye çalışmaktadır. Köyde yaşadıkları dönemde ocak başında geçen gecelerde çocuklarına ve karısına o gür sesiyle Nurettin Selçuk ve Safiye Ayla'dan şarkılar söyleyen, televizyonun hiç olmadığı, radyonun ise neredeyse hiç kimsede bulunmadığı bir dönemde dünya olaylarıyla yakından ilgilenen ve çocuklarını aydınlatan Mulla Hasan Osman ayrıca çocuklarının kompozisyon ödevleri konusunda onlara yardım edecek kadar da bilgili ve kültürlüdür. Bir yandan bahçe işleriyle bir yandan hayvancılıkla uğraşan Hasan Mulla Osman'ın o dönemde doğaldır ki bahçesinde birkaç tane keçisi ve bu keçileri barındırdığı bir de ağılı bulunmaktadır. Aynı mahallede yaşayan Saffet Usta, Pastacı Hasan, Surullo ve Tikiniş olarak bilinen kimselerin de aynı şekilde bölgede keçileri için yaptıkları ağılları bulunmaktadır. Ancak bu arada bir problem ortaya çıkar ve Kasaba Belediyesi söz konusu kimseleri sahip oldukları ağılları şehir merkezinde ve özellikle de devlet dairelerine yakın olduğu için mahkemeye verir ve haklarında dava açtırır. Dava açılmasının ardından mahkemeye çağırılan bu şahıslar hem yüklüce bir miktar ceza ödemek zorunda kalırlar ve hem de en yakın zamanda ağıllarını buldukları yerden kaldırmaları yönünde bir

¹⁵ Kıbrıs Türk Milli Arşivi (KTMA), Dosya No.586, Hasan Mulla Osman Arşivi.

¹⁶ Hatice İntaç, a.g.e., s. 18.

uyarı da alırlar. İşin ilginç yanı o gün mahkemeye çağrılanların neredeyse tamamı yanlarında avukatlarıyla mahkeme salonuna gelirken Hasan Mulla Osman'ın avukat tutmaması ve kendisini tek başına savunacağını belirtmesidir. Duruşmaya geçilmesinin ardından söz alan mahkeme hâkimi, Hasan Mulla Osman'a 'Ağılın hükümet dairelerine çok yakındır. En kısa zamanda bu ağılı en az 100 metre daha uzağa çekeceksin. Yoksa ceza ödemek zorunda kalacaksın ve belki de hapse gireceksin.' diyerek uyarır. Bunun üzerine söz alan Hasan Mulla Osman ise 'Hakim Bey, ben fakir bir adamım. Ne param vardır ve ne de bu ağılı uzağa taşıyacak gücüm. Hükümet ise benden daha zengindir ve elinde de gücü vardır. Eğer bir şey yapılacaksa hükümet kendi dairelerini benim ağılımdan daha uzağa çeksın.' der. Bu cevap karşısında mahkeme heyeti şaşırarak beraber Hasan Mulla Osman'a ceza da vermezler ve beraatına karar verilir.¹⁷ Hasan Mulla Osman'ın özellikle Ba'f'ta yaşadığı dönemde yaptığı muziplikler konusunda ona destek verenlerden birisi de Rıza Dayı, Sağır Gosta, Sisami, Gameni yanında Kel Mülazim olarak adlandırılan bir devlet görevlisidir ve olur olmadık her olayda onu dava ederek hâkimin karşısına çıkmasına neden olur. Esasında bütün bunlar hep danışıklı dövüştür ve daha davanın başlamasıyla beraber hâkimin onları dışarı çıkartması da bir olmaktadır.

Hasan Mulla Osman ile ilgili olarak anlatılan bir başka hikâyeye göre ise Hasan Mulla Osman'ın çok sevdiği eşeği bir gün aniden ölür. Neredeyse bütün hayatı bu eşeğe göre programlanmış olan Mulla Osman ise panik içerisinde ve perişan haldedir. Yeni bir eşek bulabilmesi için Cumartesi gününe kadar beklemesi gerekmektedir çünkü bölgedeki Pazar sadece Cumartesi günleri kurulmaktadır ve başka türlü yeni bir eşek bulma ihtimali de söz konusu değildir. Arkadaşları sıkıntıya düşen Hasan Mulla Osman'a yardım etmeye karar verirler ve imece usulüyle onun işlerine yardımcı olurlar. Biri eşeğiyle kuyudan su çekerken diğeri eşeğiyle bir başka işin peşindedir; ancak dökme suyla değirmen çok fazla da dönmemektedir. Bahçedeki ürünlerin kurumasını böylece önlerler fakat epeyi sıkıntı da çekerler. Bu şartlar içerisinde olduğu bir gün hasan Mulla Osman komşusu Sağır Gosta'dan eşeğini ödünç ister ve 'Senin eşeği bir saat de benim kuyuya koşalım da mahsulüm kurumasın.' der. Ancak Sağır Gosta'dan hiç beklemediği bir şekilde olumsuz cevap alır. O güne kadar pek çok defa yardım ettiği komşusunun bu hareketine çok sinirlenen Hasan Mulla Osman bir gün gizlice Gosta'nın eşeğini alır ve bir teneke kireç ve alçıyla bir güzel boyayarak kendince tanınmaz hale getirir ve kuyudan su çekmeye başlar. Gosta ise eşeğini bulamayınca 'İpini koparıp kim bilir nerelere kaçtı?' diye düşünür ve bu arada kuyuya koşulmuş eşeği görür ve Hasan Mulla Osman'a 'Güzel eşek aldın be Hasani. Sağlam eşektir de üstelik. Benim beytanbal ipini kopardı, kim bilir nerelere kaçtı?' der. Bunun üzerine iyice sinirlenen Hasan Mulla Osman tepkisini belli etmemeye çalışarak 'Be Gosta, sen bana eşeğini vermedin yardım edesin, iyilik yapasın ama ben sana yine de vereceğim eşeğimi.' der. Bu durumdan çok utanan ve yüzü kızaran Gosta ise

¹⁷ KTMA, a.g.a., No.586.

mahcup bir şekilde ‘Ama ben sana eşeğimi vermemiştim be Hasani’ deyince Hasan Mulla Osman da ‘Komşular arasında bazen böyle şeyler olur. Benim işim bitince eşeği al da senin kuyuya da koş, mahsulün kurumasın. Yalnız bu eşeklerin huyudur. Yorulmaya başlayınca üzerine birkaç teneke su dök de ferahlayıp kendisine gelsin garibim.’ deyip eşeği Gosta’ya verir.¹⁸

Bir yaz akşamında eşinin evdeki 6 çocuğu da sinemaya götürmesinin ardından Mulla Hasan Osman evde yalnız kalmıştır; ancak sinemadan gelecek olanları bir sürpriz beklemektedir. Karısı çocuklarıyla beraber gayet mutlu bir şekilde eve geldiğinde bir de bakar ki ağılda gözü gibi bakıp sakındığı kuzuların hiçbirisi yoktur. Panik halinde her yeri ararlar, sabahleyin çobanlarla beraber yollara düşerler, konu komşuya haber verilir ve ertesi gün gece yarısına kadar kuzuları ararlar fakat hepsi nafiyledir. Bir gün sonra yorgun argın eve döndüklerinde onları karşılayanlar ise kaybolan kuzulardır. Karısının çocuklarla sinemaya gitmesine sinirlenen Mulla Hasan Osman ağıldaki bütün kuzuları evin damına çıkartmış ve bütün gün orada saklamıştır.¹⁹ Cahili nadan ile sohbet etmektense yırtıcı bir aslanla bir mağaraya kapanmak daha eftaldir.” diyen ve cehaletin ne kadar tehlikeli bir durum olduğunu ortaya koyan Hasan Mulla Osman’ın bugüne kadar gelebilen tekerlemelerinden bazıları da şu şekildedir;²⁰

“Belediyesi var, parkı yok
Elektriği var, şavkı yok.
Bütün pezevenkler (sözüm ona büyükler)
Bir araya toplanmış, birbirinden farkı yok.”

Bu dörtlük Kâmil Doğan isimli Türk subayının TMT içinde verilen görevle ilgili olarak Baf bölgesine gizlice gelmesi ve Cengiz Bey ismiyle Baf Sancaktarı olarak göreve başlamasının ardından söylenir. Özellikle 1960’lı yıllardan itibaren sadece askeri konularda değil sosyal ve kültürel alanda da Kıbrıs Türk toplumuna örnek olan, yol gösteren ve kamu düzenini sağlamaya çalışan bir yapılanmanın içindeki TMT’nin diğer bölgelerdeki faaliyetlerine paralel olarak Baf’ta da Sancaktarlık Baflıların istifade etmeleri için dinlenme alanları, parklar yaptırır, halk gazinosu açar, sokakları aydınlatır ve bir sinema yaptırır. Ancak çevre insanını tam manasıyla tanımayan Sancaktar’ın etrafında bir anda iş yapmaktan ziyade kendi çıkarını düşünen, Kıbrıs Türk halkının tamamen uzağında yaşayan bir takım insanlar belirir. Bu durum en çok da Mulla Hasan Osman’ın tepkisini çeker ve Sancaktar ile yanındaki olumsuz kişilerin parkta oturdukları bir sırada punduna getirerek bu mısraları dile getirir.

¹⁸ KTMA, a.g.a., No.586.

¹⁹ Hatice İntaç, a.g. e., s. 29.

²⁰ KTMA, a.g.a., No.586.

“Zerdaliden düdük olmaz Kabaktan olursa terazi	Al zurnadan haberi Deve pisi olur dirhemi.”
“Minnet ile gül koklama Geçme namert köprüsünden Yatma tilki yuvasında	Al eline diken Gir dere alsın seni Koy aslan yesin seni.”
“Söyleme hiç kimseye İnanma hiçbir şahsa Fırsat buldukça akrep gibi sokar Haccacü zalimden daha gaddar oldu	Başında yüz bin bela olsa Kendisi bari sofu olsa Bizzat kardeşin olsa Bugünkü günde felek.”
“İnsan olan insandır Hayvan olan hayvandır	Cebinde olmasa bir pulu Atlardan olsa da çulu”

Bir gün rahatsızlanan Hasan Mulla Osman sıkıntısına derman bulabilmek amacıyla o dönemin en meşhur doktorlarından birisi olarak bilinen Omira’ya gider. Doktor Omira derdini anlatan Hasan Mulla Osman’ı tepeden turnağa iyice muayene eder ve muayene bittikten sonra da kendisine ‘Bir şeyin yok be Giriya Hasani. Senin bütün rahatsızlığın sinirden gelir, sinirlenme hiçbir şeyin kalmaz.’ diye cevap verir. Hasan Mulla Osman bu cevaba biraz şaşırılmış ve sinirlenmiş olmakla beraber doktora ‘Elimde değil ki Giriya Omira.’ diye cevap verir. Doktor Omira da ona ‘Sinirlenme, sinirlenme. Bu senin elindedir.’ dedikten sonra muayeneye kaldığı yerden devam eder. Doktor hastadan ayağını kaldırmasını ister, hasta ayağını indirir. Doktor Omira ayağını indirir, Hasan Mulla Osman ayağını kaldırır. Doktor Omira ayağını kaldırıp ‘Giriya Hasani ayağını kaldıracaksın.’ dedikçe o indirir ve sonunda doktor dayanamaz ve sinirlenip bağırıp çağırmaya başlar. Doktor sinirden kudurmuş bir halde avazı çıktığı kadar bağırırken Hasan Mulla Osman gayet sakin bir şekilde ‘Ne oldu doktorum? Hani sinirlenmemek insanın elindeydi?’ diye cevap verir. İkinci Dünya Savaşı’nın Kıbrıs adasında en azından ilk dönemde pek hissedildiği söylenemez. Özellikle İngiltere’nin farklı cephelerde asker kayıplarının artmasıyla beraber Kıbrıslı Türkler ve Rumlar da asker yazılmaya başlarlar. İngiltere bu aşamada Kıbrıslı Türkleri de, Kıbrıslı Rumları da askere yazılma konusunda zorlamak amacıyla adada bulunan CMC (Cyprus Mining Cooperation/Kıbrıs Madencilik Şirketi) gibi tesisleri kapatmaya başlar ve ekonomik sıkıntı içindeki insanlar da istemeseler bile askere yazılarak katırcı olmaya başlarlar. Savaş döneminde değişik zamanlarda Alman uçaklarının saldırılarına da maruz kalan adada savaşın getirdiği ekonomik yıkımlar da hayatı iyiden iyiye çekilmez hale getirir.²¹ İşte bu karaborsa, geçim zorluğu ve işsizliğin en kötü şekilde yaşandığı sıkıntılı günlerde pek çok yiyecek maddesi gibi ekmek ve un da karaborsaya düşmüş

²¹ İkinci Dünya Savaşı döneminde Kıbrıs’ta yaşananlar ve İngiliz ordusunda katırcı olarak görev yapan Kıbrıslı Türkler ve Rumlarla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Ulvi Keser, Kıbrıs’ta Katırcılar, IQ Yay., İstanbul, 2007.

durumdadır ve fırınlarda ekmeği kuponla ve karneyle satmaktadırlar. Baf'taki bir fırının önünde ekmeğe almak için saatlerdir kuyruğa girmiş vaziyette bekleyenler arasında Hasan Mulla Osman da bulunmaktadır ve beklemekten de çok sıkılmış durumdadır. Hem vakit geçirmek ve sıkıntıları dağıtmak ve hem de insanları eğlendirmek amacıyla Hasan Mulla Osman ortaya atılır ve herhangi bir kişinin ismini üç defa söylemek suretiyle onu yere düşürebileceğini söyler ve ardından bu konuda bir gönüllüye ihtiyacı olduğunu belirtir. Gönüllü olarak ortaya çıkan bir Kıbrıslı Türk'ten orada bulunan bir masanın üzerine çıkmasını isteyen Hasan Mulla Osman kendince bir takım anlamsız kelimeler mırıldandıktan ve ortama esrarengiz bir hava verdikten sonra o kişinin ismini iki kere tekrar eder ve hemen ardından oradan ayrılmaya kalkar. İnsanlara nereye gittiğini, üç defa ismi söyleyince kişinin yere düşeceğini, sadece iki kere söylediğini ve masanın üstündeki adamın da hala ayakta olduğunu belirtince kalabalığa dönerek 'Ben üç kere bu adamın ismini söyleyince onun yere düşeceğini söyledim ama ne zaman ismini söyleyeceğimi belirtmedim. Ben şimdi eve gidiyorum. Bu adam masanın üstünde beklesin, ben yarın sabah tekrar buraya geleceğim.' dedikten sonra insanların şaşkın bakışları arasında oradan ayrılır.

Hasan Mulla Osman neredeyse bütün ömrü boyunca uğraştığı bahçesinde özenerek yetiştirdiği turfanda kabakları satmak üzere kasabaya getirir. Belediye Reisi Sokratos Efendi de Pazar alışverişi yapmak üzere oradadır ve Hasan Mulla Osman'dan kabağın fiyatını sorar ve Hasan Mulla Osman'dan 'Altı kuruş tanesi.' cevabını alır. Kabakların fiyatını pahalı bulan Sokratos Efendi biraz da latife olsun diye Hasan Mulla Osman'a 'Altı gün edesin de tuvalete çıkamayasın.' diye bedduada bulunur veya şaka yapar. Hasan Mulla Osman ise son derece hazırcevap bir insandır ve anında cevabını yapıtırır; 'Yazık, yazık. Ben altı gün eder de tuvalete çıkamazsam sen o şişko gövdeyi nasıl besleyebilirsin? Altı günde bir değil, günde birkaç kez tuvalete çıkmamı dilemen senin daha fazla hayrına olmaz mı Sokratos Efendi? Baf'ın Mutallos bölgesinde yaklaşık 9 yıl boyunca adeta esir hayatı yaşayan ve Nikos Sampson'un 15 Temmuz darbesi sonrasında Türkiye'nin garantörlük hakkını kullanarak 20 Temmuz 1974 tarihinde adaya müdahale etmesiyle bu bölgedeki Türklerin hayatı da bir anda değişir. Bazı Baf'lı Türkler Mağusa'ya, bazıları Girne'ye yerleştirilirler. Mulla Hasan Osman ailesinin bulunduğu grup ise Güzelyurt'a yerleştirilenler arasındadır. Hayatında ilk defa doğup büyüdüğü topraklardan ayrılmak Mulla Hasan Osman için son derece yıkıcı bir etki yapar. O çok sevdiği, yıllarca kendi elleriyle sulayıp büyüttüğü, yeşerttiği, meyvesini topladığı ağaçlarından uzak kalmak onu ciddi manada sarsar ve Kıbrıs adasının Nasreddin Hoca'sı olarak da isimlendirilen Hasan Mulla Osman'ın 72 yıllık ömrü Güzelyurt'a geldikten sadece 9 ay sonra 8 Aralık 1975 tarihinde yine aynı yerde, yani Güzelyurt'ta son bulur.